

НЕМАТЕРИЈАЛНА ШТЕТА УЧИЊЕНА ПРЕКО ДРУШТВЕНИХ МРЕЖА И МЕСНА НАДЛЕЖНОСТ СУДА

У споровима ради накнаде нематеријалне штете због повреде части и угледа учињене преко тзв. "друштвених мрежа" Виши суд у Београду није искључиво месно надлежан за пресуђење.

Из образложења:

"Тужилац је против тужене поднео тужбу ради накнаде нематеријалне штете због повреде угледа (осуђена је због кривичног дела увреде правноснажном пресудом Основног суда у Пожаревцу К 958/13 од 22.07.2014. године). Тужена је на свом интернет facebook профилу написала: "поздрав великом мом смрдљивом колеги АА..." Тужилац сматра да је због повреде угледа претрпео нематеријалну штету по члану 200. ЗОО. У овој парници била је донета првостепена пресуда 29.03.2016. године којом је делимично усвојен тужбени захтев и тужена је обавезана да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете исплати 100.000,00 динара. Та пресуда је решењем Вишег суда у Пожаревцу од 20.06.2016. године укинута због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 4. ЗПП (о тужбеном захтеву је одлучио стварно ненадлежан суд). После укидања првостепене пресуде у поновном поступку првостепени суд се огласио стварно ненадлежним, а то решење другостепени суд је потврдио и жалбу тужиоца одбио.

Другостепени суд сматра да је за пресуђење надлежан Виши суд у Београду зато што је тужена на свом интернет профилу – фејсбуку на доступан и незаштићен начин написала и објавила инкриминисане речи те се у конкретном случају ради о спору за накнаду штете "у вези са објављивањем информације".

Становиште Вишег суда у Београду који је изазвао сукоб надлежности је основано.

По члану 23. став 1. тачка 7. важећег Закона о уређењу судова, виши суд у првом степену између осталог суди у споровима о објављивању исправке информације и одговора на информацију због повреде забране говора мржње, заштите права на приватни живот, односно права на лични запис, пропуштања објављивања информација и накнаде штете у вези са објављивањем информације.

Текст увредљивог и клеветничког садржаја објављен на друштвеној мрежи не представља информацију јер друштвена мрежа није медиј.

Наиме, јавно информисање остварује се путем медија члан 1. Закона о јавном информисању и медијима ("Службени гласник РС" 83/2014, 58/2015 и 12/2016). Из члана 2. произилази да је информација изношење, примање и размена информација идеја и мишљења путем медија у циљу унапређења вредности демократског друштва, спречавање сукоба и остваривање мира, истинитог, благовременог, веродостојног и потпуног информисања и омогућавања слободе развоја личности.

Текст тужене не представља информацију у смислу изложеног.

Но и под условом да представља информацију нису се стекли услови за примену правила о искључивој месној надлежности јер платформе попут интернет форума, друштвене мреже и друге платформе које омогућавају слободну размену информација идеја и мишљења њених чланова, нити било која друга самостална електронска публикација, попут блогова, презентација и сличних електронских

презентација осим ако нису регистроване у регистру медија у складу са Законом о информисању нису медији (члан 30. став 2. Закона).

Дакле, из изложеног произилази да су медији удружења и постоје да би комуницирале са широм јавношћу. То су друштвене институције које функционишу по одређеним правилима – упошљавају особље, имају организацију и средства и утврђени поступак у прикупљању информација, ради стварања грађе. Они су учесници у политичком, економском, социолошком и културном животу и утичу на формирање јавног мњења. Супротно, facebook је, како то произилази из закона, друштвена мрежа која повезује људе. С обзиром да се не сматра медијем, то се заштита у вези нанетих увреда и клевета (права личности) остварује по општим правилима имовинског права (ЗОО), а не посебном закону (Закон о јавном информисању и медијима). Цитирани закон као *lex specialis* у односу на општа правила имовинског права имао је за циљ превасходно заштиту новинара (искључење презумције кривице новинара и правила о новинарској пажњи у циљу побољшања њиховог положаја).

Прописивање стварне надлежности једног суда (Виши суд у Београду за целу територију Србије), установљено је у циљу уједначавања судске праксе у медијском праву.

С обзиром да тзв. "интернет профил" не представља медиј, то се учињена увреда у конкретном случају може уподобити свакодневной међусобној нежељеној комуникацији између људи (изједначава се са вређањем присутне особе односно изношењем или проношењем чега неистинитог у циљу омаловажавања).

Из напред изнетих разлога, за пресуђење ове парнице стварно је надлежан основни суд по правилима о општој месној надлежности".

(Сентенца из решења Врховног касационог суда Р1 627/2016 од 21.12.2016. године, утврђена на седници Грађанског одељења 27.6.2017. године)